

Μετρήσιμα Ακατάλληλες και Προβλέψιμα Επικίνδυνες οι Προτάσεις της Κυβέρνησης για την Παιδεία

Νίκου Μαρκάτου, Καθηγήτή ΕΜΠ, τ. Πρύτανη

Είναι εκπληκτικό (ή μήπως όχι) ότι για την κριτική της νέας «μεταρρύθμισης» της Παιδείας δεν χρειάζεται να γράψω άλλο κείμενο, απλά να επαναλάβω όσα είχα γράψει για τη «μεταρρύθμιση» Γιαννάκου, κάτω από τον ίδιο τίτλο!

Δυστυχώς οι προτάσεις του Υπουργείου δεν επιλύουν τα πραγματικά προβλήματα του Πανεπιστημίου, δεν αποτελούν την αναγκαία μεταρρύθμιση ενώ ταυτόχρονα προσπαθούν να προσαρμόσουν το σύστημα σε πειθαρχίες με άρωμα νεοφιλελευθερισμού.

- «Δεν πάει καλά η διοίκηση των ΑΕΙ και των ΤΕΙ....., να....καταργήσουμε τη δημοκρατική αυτοδιοίκησή τους».
- «Το Ασυλο καταπατείται από κακοποιούς του ποινικού δικαίου....., να ...διευκολύνουμε την είσοδο της αστυνομίας αδιακρίτως και ενίοτε προληπτικώς».
- «Η Διοίκηση της εκπαίδευσης τελματώνει στη γραφειοκρατία (μας)....., να... προσλάβουμε διοικητές, ξενοπρόφερτα managers».
- «Καθυστερούν οι φοιτητές να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, νατους αποβάλλουμε δια παντός».
- «Η δημόσια δωρεάν τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει προβλήματα....., να καταργήσουμε τα συγγράμματα, να βάλουμε δίδακτρα στους αλλοδαπούς...και βλέπουμε για τους ντόπιους, να τους δώσουμε δάνεια, να περιορίσουμε τις σπουδές στα ...τρία χρόνια!»

Είναι φανερό ότι τέτοιες προτάσεις είναι ανάξιο να σχολιασθούν από όποιον πιστεύει στον ορθό λόγο και την επιστημονική συζήτηση. Γιατί, για να συζητήσει κανείς το πρόβλημα των «λιμναζόντων» σπουδαστών με την Κυβέρνηση, θα πρέπει η τελευταία να έχει πρόταση για τους «ενεργούς» σπουδαστές, εκείνους δηλαδή που έρχονται καθημερινά στα μαθήματα και δεν υπάρχουν αίθουσες διδασκαλίας, στα εργαστήρια και δεν υπάρχουν ούτε θέσεις άσκησης ούτε χρήματα για αναλώσιμα ώστε να πραγματοποιηθούν οι ασκήσεις, ούτε, σε πολλά περιφερειακά Πανεπιστήμια, μόνιμο διδακτικό προσωπικό!!!!

Ενόσω λοιπόν η κυβέρνηση δεν έχει τίποτα να πει για τους «ενεργούς» σπουδαστές περιττεύει κάθε διάλογος για τους «λιμναζόντες», διότι, απλά είναι αποπροσανατολιστικός.

Η παιδεία είναι περίπλοκη υπόθεση και σχηματοποιείται από πολύ ιδιαίτερες συνθήκες (οικονομικές, ιστορικές, κοινωνικές και πολιτικές) που συνδυάζονται κατά πολύ διαφορετικούς τρόπους **σε κάθε χώρα**. Επομένως όποιος ασχολείται με μακροχρόνιες στρατηγικές, ως όφειλε ο κάθε Υπουργός, και όχι μόνο με βραχυπρόθεσμες τακτικές, πρέπει να σχηματοποιεί αυτές τις στρατηγικές με βάση τις ιδιαιτερότητες του κάθε κράτους, έστω κι αν όλες τείνουν προς ένα κοινό στόχο. Παρά την έλλειψη παγκόσμιας λύσης τα πλείστα των σύγχρονων εκπαιδευτικών συστημάτων πρέπει να ικανοποιούν 4 γενεσιουργικές αρχές: εμμονή στην ποιότητα (όχι αυτή που υπονοεί η υπουργική αξιολόγηση!) διατήρηση της προσαρμοστικότητας του θεσμικού πλαισίου σε αλλαγές, επιδίωξη μεγαλύτερης αποδοτικότητας, και το συμβόλαιο της ισότητας και της δικαιοσύνης. Οι προτάσεις του Υπουργείου ούτε την ελληνική ιδιαιτερότητα λαμβάνουν υπόψη ούτε καμμία από

τις παραπάνω αρχές, απλά αντιγράφουν διεθνείς πρακτικές που όμως λειτουργούν σε πολύ διαφορετικά περιβάλλοντα.

Αποτελούν επομένως κατά τη γνώμη μου κυρίως μια πολιτική τακτική και καθόλου μια αναπτυξιακή και εκπαιδευτική βάση για ένα σύγχρονο Πανεπιστήμιο. Η πολιτική αυτή τακτική παρακολουθείται στενά και από πολιτικά τρυκ, όπως της διατυμπανοκρουσιών διαφήμισης των τομών (!) που επιφέρονται στην Ανώτατη Παιδεία, στη συνεχή και συστηματική απαξίωση των Πανεπιστημίων και συκοφάντηση των Πανεπιστημιακών, στον εξονυχιστικό διάλογο (!!) που έλαβε χώρα, όταν ούτε στο ΣΑΠΕ ή το ΣΑΤΕ έγινε ουσιαστική συζήτηση, και τα συναφή. Τουλάχιστον οι κ.κ. Γ. Σουφλιάς και Γ. Παπανδρέου είχαν έρθει και συζητήσει, προς τιμή τους, με τις Συγκλήτους των ΑΕΙ. Αντί διαλόγου με την κοινωνία η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου επέλεξε το διάλογο με τον εαυτό της. Αντί τεκμηριωμένων αντιθέσεων προτίμησε τη δημοσιοποίηση σκέψεων επιτροπών (διορισμένων «σοφών» και φιλόδοξων συμβούλων), και ασφαλώς την κουτοπόνηρη τακτική του «θερινού τμήματος» πιστεύοντας ότι θα «πιάσει στον ύπνο» των εξετάσεων αμφοτέρους καθηγητές και σπουδαστές.

Οι διάφορες ανακοινώσεις του Υπουργείου προσβάλλουν όχι μόνο την αλήθεια, αυτό άλλωστε συμβαίνει δυστυχώς συχνά στον τόπο μας και από όλες τις πλευρές, αλλά και τη νοημοσύνη μας. Αναγορεύει κάθε αντίδραση στα σχέδιά του σε ανταρσία των «βολεμένων και των τεμπέληδων», τους οποίους, να σημειώσουμε, το ίδιο φροντίζει να αμείβει με ψίχουλα ώστε, οδηγούμενοι στη μάχη για τη συμπλήρωση του μισθού τους να περιπίπτουν ενίοτε σε αστοχίες.....

Στην ουσία οι προτάσεις αποτελούν απλά συρραφή διαφόρων απόψεων, ιδεών και σκέψεων και είναι, κατά την άποψή μου, προσβλητικές της αξιοπρέπειας όλων των Πανεπιστημιακών. Νομιμοποιούμε λοιπόν να μην εφαρμόσουμε τα μέτρα που προωθούν οι ίδιοι άνθρωποι που δημιούργησαν τα προβλήματα στα Πανεπιστήμια. Ο ορθολογισμός, το γενικότερο συμφέρον μας, οι ικανότητες και περιορισμοί μας ως άτομα και ως Έθνος (εργαζόμενοι φοιτητές, ατελείς υποδομές, ανεργία, υπερβολικός αριθμός εισακτέων, κ.λ.π.) δε λαμβάνονται φυσικά υπόψη.

Τα αποτελέσματα, τελικά, απώλεια χρόνου και ενέργειας, ματαίωση κάθε δυνατότητας πολιτικής συμφωνίας, καταλήψεις, στασιμότητα επίλυσης των δραματικών οικονομικών προβλημάτων, πολιτική αποτυχία των Υπουργών. Ενώ το πρόβλημα λύνεται με την **εφαρμογή** του ισχύοντος νόμου και φυσικά των **Εσωτερικών Κανονισμών Λειτουργίας των Ιδρυμάτων**. Τόσο απλά. Το υπουργείο οφείλει μόνο να εκπονήσει ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ρυθμίζει τη λειτουργία των νόμων και διατάξεων που αφορούν την εκπαίδευση σε όλες τις μορφές και βαθμίδες της, θα σηματοδοτεί το πνεύμα που πρέπει να διαπνέει την εκπαιδευτική λειτουργία, και θα προσδιορίζει ποιός είναι ο τύπος του πολίτη και του επιστήμονα που η κοινωνία μας επιθυμεί να παράγει.

Για τη διαμόρφωση ενός τέτοιου πλαισίου, εντός του οποίου θα προκύπτουν πια αβίαστα οι όποιες νομοθετικές ρυθμίσεις, θα είμαστε όλοι έτοιμοι να συζητήσουμε.

Αλλοιώς θα συνεχίσουμε να τα λέμε στους δρόμους και τις Πλατείες.

Την μεταρρύθμιση θα την κάνει ή δεν θα την κάνει η πανεπιστημιακή κοινότητα, δημιουργώντας διαφορετικές πρακτικές και συμπεριφορά. Και φοβάμαι ότι αυτή η αλλαγή δεν μπορεί να προηγηθεί ενός γενικότερου μετασχηματισμού της κοινωνίας. Είμαι όμως αισιόδοξος ότι τελικά θα συντελεστούν στο μέλλον και τα δύο ταυτόχρονα.

Ο αγώνας της Πανεπιστημιακής Κοινότητας πρέπει σήμερα να είναι συντονισμένος και δυναμικός. Το Universitas κινδυνεύει και δεν πρέπει να υπολογίσουμε τις δικές μας απώλειες (μισθών και εξαμήνων).